

Değerler Demokrasisi ve İstanbul Sözleşmesi; Eşcinsellik ve Pozitif Hukuk Teorisi

Democracy Of Values And Istanbul Convention;
Homosexuality And The Positive
Law Theory

Mustafa Eren BOZOKLU

Özet

Çağımızın en çarpıcı ve en cesur söylemlerinden birisi, herhalde, genel olarak değerlerin, düşüncelerin; kabul, paradigma, inanç ve kültürlerin eş düzeyde değerli olduklarının savunulmasıdır. Bireyler her türlü dini ve toplumsal değeri sosyal medya üzerinden tartışabilmekte, kişisel görüşlerini ifade edebilmektedirler. Ancak sosyal medyanın ilmî veya bilimsel bir tartışma ortamı olmaktan uzak olduğu da gözlerden kaçmamaktadır. Sosyal medya, her katılımcının kendi değerlerini paylaştığı, beğenilerini sunduğu, yargılarını savunduğu ve inançlarını anlattığı bir ortam haline almıştır. Burada dikkat çeken bir durum şudur ki bu değerler ve yargılar paylaşımının (değerler demokrasisinin) yükselen karakterleri insanlık tarihinin temel argümanları değil; kınanmış, itilmiş, taşlanmış, günah olarak vasıflandırılmış marjinalitelere aittir.

Artık her türlü dinî değer, inanç, kültür, cinsiyet, politika aynı değerlikte olup eşittirler. Değerler insandan bağımsız şekilde bir kişi veya odak tarafından ona sunulmak ve dayatılmak durumunda olamazlar; bütün bunlar insan olarak bireyin tekelindedir ve o nasıl isterse öyle şekilleneceklerdir. Dolayısıyla artık insanı aşan bir değerler hiyerarşisinden değil; onun ürettiği değişkenler olarak değerler demokrasinden bahsetmek daha doğrudur.

Anahtar Kelimeler: İstanbul Sözleşmesi, Değerler Demokrasisi, Eşcinsellik, Pozitif Hukuk Teorisi, Birey

Abstract

Perhaps one of the most striking and courageous discourses in our age is that values, thoughts, acceptances, paradigms, beliefs and cultures are equally valuable. Individuals can discuss all kinds of religious and social values on social media and express their personal views. However, it does not go unnoticed that social media is far from being a scientific discussion medium. Social media has become an environment where each participant shares his values, presents his likes, defends his judgments and expresses his beliefs. A striking situation here is that the rising characters of this sharing of values and judgments (values democracy) are not the basic arguments of human history; they are the marginalities that have been condemned, pushed, stoned, qualified as sin.

Now all kinds of religious values, beliefs, cultures, gender, politics are equally valuable and equal. Values cannot be presented and imposed by a person or focus independently of the person; all of these are monopolized by the individual as human being and they will be shaped however he wishes. Therefore, there is no longer a hierarchy of values that transcends human being; it is more correct to talk about a democracy of values made of variables produced by the person.

Keywords: Istanbul Convention, Democracy of values, Homosexuality, The positive Law Theory, Person.

Değerler Demokrasisi

Çağımızın en çarpıcı ve en cesur söylemlerinden birisi, herhalde, genel olarak değerlerin, düşüncelerin; kabul, paradigma, inanç ve kültürlerin eş düzeyde değerli olduklarının savunulmasıdır. Küreselleşme ve onun sirayet ettiği bir platform olarak sosyal medyanın hayatımıza getirdiği şey, post-modern eleştirinin temel özelliği olan bütün büyük anlatıların parçalanarak yeniden inşa edilmesini kişisel düzeyde de mümkün kılmak olmuştur. Bi-reyler her türlü dinî ve toplumsal değeri sosyal medya üzerinden tartışabilmekte, kişisel görüşlerini ifade edebilmektedirler. Ancak sosyal medyanın ilmi veya bilimsel bir tartışma ortamı olmaktan uzak olduğu da gözlerden kaçmamaktadır. Sosyal medya, her katılımcının kendi değerlerini paylaştığı, beğenilerini sunduğu, yargılarını savunduğu ve inançlarını anlattığı bir ortam halini almıştır.

Ancak dikkat çeken bir durum şudur ki bu değerler ve yargılar çatışmasının (değerler demokrasisinin) yükselen karakterleri insanlık tarihinin temel argümanları değil; kınanmış, itilmiş, taşlanmış, günah olarak vasıflandırılmış marjinalitelerdir.

20. asrın başında feminizmin, kadının cinsel kimliğini ve hürriyetini baskı altına alan tüm yargılara itiraz eden yaklaşımlarıyla başlayan bir süreç, şimdilerde LGBTİ-Q gibi cinsiyet azınlıklarının başkaldırısına, dahası Transhumanizm ve Posthümanizm gibi temelde insanın yeniden ve bu kez insan tarafından “yaratılması” düşüncelerine ulaşan bir karşı-yorumu netice vermiştir. Toplumun temeli olarak “aile”nin kabul edildiği genel geçer görüş; modern projenin iki dünya savaşının acı neticeleri sonucunda yerini bireyselleşmeye ve bireye bırakması; değerlerin de dogmatik düzeyden demokratik düzleme indirgenmesine yol açmıştır.

Tarih boyunca tarif edildiği üzere aile, bir kültürün, bir maneviyatın taşıyıcısıydı; milliyet ve din, ahlak ve kültür aile üzerinden yeni nesillere aktarılıyordu. Ancak hümanizmin başlattığı süreç içinde varılan noktada birey tüm değerlerin kaynağı olmak seviyesine yükselmiş; aynı zamanda birey, demokrasinin araçlarından biri olarak siyaseti şekillendiren aracı bir hüviyet olmaktan, bizzat siyaseti üreten ve yapan olmaya yönelmiştir. Değerler demokrasisi dediğimiz şey, laiklik, rasyonalizm, hümanizm, sekülerizm gibi modern anlatının temel değerleri ile din, maneviyat, şer’i hukuk gibi hususların bizzat birey tarafından, kendisine uygun şekilde yeniden türetilebilecekleri bir döneme girilmesini ifade etmektedir. Artık her türlü dinî değer, inanç, kültür, cinsiyet, politika aynı değerlikte olup eşittirler. Değerler insandan bağımsız şekilde bir kişi veya odak tarafından ona sunulmak ve dayatılmak durumunda olamazlar; bütün bunlar insan olarak bireyin tekelindedir ve o nasıl isterse öyle şekilleneceklerdir. Dolayısıyla artık insanı aşan bir değerler hiyerarşisinden değil; onun ürettiği değişkenler olarak değerler demokrasinden bahsetmek daha doğrudur.

Üniversiteler, siyaset, bilim ve basın henüz bunun boyutlarını anlayabilmiş veya adını koyabilmiş değildir. Toplum da kendisini hâlâ değerler

*Sosyal medya,
her katılımcının
kendi değerlerini
paylaştığı,
beğenilerini
sunduğu,
yargılarını
savunduğu
ve inançlarını
anlattığı bir ortam
halini almıştır.*

*Mazide Hümanist
düşüncenin
Kiliseye
verdiği reddiye
sonucunda
toplum, değerler
inşasının merkezi
konumuna
gelmişti, şimdi
toplum bu
konumunu
kaybetmekte, artık
değer üretiminin
temel karakteri
birey olmaktadır.*

hiyerarşisinin en üstünde görmektedir. Ancak hukuki metinler ve uluslararası sözleşmelerde bireye yapılan vurgu ve kişisel hürriyetin içeriğinin ve sınırlılık içinde sınırsızlığının tartışılmayacağına ilişkin düşünce her geçen gün etkisini göstermekte, bu hiyerarşinin birey lehine değiştiğini resmetmektedir. Mazide Hümanist düşüncenin Kiliseye verdiği reddiye sonucunda toplum, değerler inşasının merkezi konumuna gelmişti, şimdi toplum bu konumunu kaybetmekte, artık değer üretiminin temel karakteri birey olmaktadır.

Bu durum pek çok uluslararası metinde kendisini göstermekle birlikte Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nde (kısa ve bilinen adıyla İstanbul Sözleşmesi'nde) de bu durumun izleri görülmektedir.

Toplumun marjinal olarak gördüğü belirli birey tipleri artık marjinal sınıflandırmasından kurtulmaktadır. İyi, kötü, güzel, çirkin, günah, sevap, ayıp, doğru vs. gibi tavsif yetkisinin dinî erkin elinden insanlığa (topluma) geçmesinden asırlar sonra birey olarak topluma karşı mücadele veren kesimlerin başarıları uluslararası metinlere yansımaktadır. Artık değerlerin kaynağı ne din, ne ahlak ne toplum ne de devlettir; değerler, birey insan tarafından üretilmektedir. Dolayısıyla onun bütün tercihleri, yönelimleri şiddet içermedikçe nötr anlamında özerktir, kutsaldır, geçerlidir.

Birey'in belirleyici konumu Sözleşme'de bazı ifadelerle kendini göstermektedir. Gerçi metnin Türkçe tercümesinde bu husus din ve toplumun hiyerarşik olarak yüksek oluşu yaklaşımına uygun olarak asıl metnin söylemek istediğinin aksini söyler duruma ge(tiri)lmiş olsa da; metnin yazıcısının toplum veya dinî erk olmadığı, aksine birey olduğu anlaşılmaktadır. Örneğin "domestic violence/ev içi şiddet" ibaresi toplumun temel taşı olarak aile kurumunu konumlandırmış mevcut anlayışa uygun olarak "ev" kavramına dönüştürülmüştür. Türkçe metne "aile içi şiddet" olarak eklenmiş olan ibarenin tam tercümesi "ev içi şiddet"tir. Domestic unit (ev içi birlik) ibaresi ise "aile birliği" olarak çevrilmiştir. "Eşler ve partnerler" ibaresi de dikkat çekici başka bir ifadedir; Türkçe metinde "eşler veya ebeveynler arasındaki" olarak yer almıştır. Böylece, Sözleşme, evli veya evlilik dışı tüm çiftler arasındaki şiddeti yasaklamasına rağmen, Türkçe çeviride evli çiftler arasındaki şiddet yasaklanmak istenmiştir. Ayrıca sözleşmede namus kelimesinin sürekli olarak "sözde" etiketiyle tarif edilmesi de dikkat çeken başka bir ayrıntıdır. Aileyi birliktelik terimi ile yer değiştiren metin, kadın-erkek-çocuktan meydana gelen klasik ailenin; kadın-kadın, erkek-erkek, kadın-erkek, kadın-transeksüel vs gibi 2 veya daha fazla kişiden oluşan süresi belirsiz, sorumluluğu sadece bireysel kanuni sorumluluklarla bağlı, farklı cinsiyet tercihlerine sahip bireyler topluluğuna dönüştüğünü ifade etmektedir. Kadına şiddetin önlenmesi yanında, metnin böylesi dönüştürücü bir özelliği de olduğu görülmektedir. Bu durum, artık uluslararası bütün metinlerde kendisini göstermektedir.

Peki değerler demokrasisi ne anlama gelmektedir? Her şeyden önce değerlerin dinî, millî, ahlakî, kültürel ve nominal içeriklerini kaybetmesi demektir. Zira bireyin kendisine uyan bir değer anlayışı üretmesinden başka bütün diğer değer elde edim yolları reddedilmektedir. Artık sadece özne düzeyinde üretilmesi gerektiği düşünülen “değer” olgusu; sadece nefsi, indî ve bağlamı öznenin keyfî seçimi ile gerçekleşen bir hale dönüşmekte ve değerlerin yaptırım gücü gerçekte kaybolmaktadır. Yaptırımın olmayan ve karşı birey tarafından da aynı şekilde anlaşılmayan şeyin gerçek bir değer olması da mümkün olmamaktadır. Demokrasi kargaşa formunu almaktadır. İnsanlık tarihinin ortaya çıkarttığı ve nesilden nesile aktarılan “bilgelik, eğitim, sosyal, ırslı, ailevî, dinî ve manevî bağlar”, kişisel hürriyetin değer üretimi hakkını ele geçirmesiyle yok olmaya mahkum olacaktır. Bir sonraki adım, kaos veya anarşidir; sosyal sınıfların reddidir; güçsüz olanın korumasız kalmasıdır; hak unsurunun güçlü olanın arzusu anlamına dönüşmesidir; iyilik veya kötülükten değil artık kişiden kişiye göre anlamları değişen menfaat algısından bahsedilmeye başlanmasıdır.

Görülebileceği üzere ‘hürriyet’in aşırı yorumu olarak değerler demokrasisi insanî olanla ilgili bir ortak tanım yapabilmeyi oldukça zorlaştırmaktadır. Dışa doğru bir yönelimle insanların diğer insanlara karşı hür olmaları gerektiği düşüncesi, ortak kuralları ve değerleri üretebilmeyi mümkün kılmaktaydı; ancak değerler demokrasisi içe doğru bir yönelimle aklın ve vicdanın nefse karşı olan hürriyet mücadelelerini anlamsızlaştırmakta; hatta ona teslim olmaları gerektiğini söylemektedir. Din, ahlak, kültür gibi üst buyurganlar olmadan, aklın kıyas yapması, dolayısıyla iyi-kötü, çirkin-güzel, doğru-yanlış gibi toplumla anlaşmayı mümkün kılan ortak kalıplar üretebilmesi mümkün olmamaktadır. Vicdan ise çoğu zaman menfaati tercih etme yöneliminde olmadığından işlevsiz kalmaktadır. Görüleceği üzere değerler demokrasisi en sonunda; aklın sürekli birbiriyle çelişen kararlar vermesine, vicdanın tefessühüne ve insanda sadece nefsin, heva ve hevesin hükümranlığına yol açmaktadır. Bu ise insanın doğa durumuna tekrar dönüşü, insanîyetten hayvanîyete doğru düşüşü anlamına gelmektedir.

Eşcinsellik ve pozitif hukuk teorisi

Kur’an-ı Kerim’de Hud Suresi 78. Ayet’te “*Kavmi, (konuklarıyla çirkin ilişkide bulunmak üzere) ona doğru koşu koşu geldiler. Zaten onlar önceden de bu tür çirkin işleri yapıyorlardı. Lût, dedi ki: “Ey Kavmim! İşte kızlarım. Onlar (la nikâhlanmanız) sizin için daha temizdir. Allah’a karşı gelmekten sakının ve konuklarıma karşı beni rezil etmeyin. İçinizde hiç aklı başında bir adam yok mu?”*”; Nisa Suresi 14. ve 15. Ayetlerde “*Kadın kadına hayasızca davranışlarda bulunanlara/lezbiyenlik yapanlara (Bazı meallerde zina olarak anlam verilmiştir. Ancak zina kelimesi Nur Suresi 2. Ayette açıkça kullanılmıştır) gelince, onların işlediği bu ahlaksızlığa aranızdan dört kişi şahitlik etsin; bunlar onun için şahitlik yaparlarsa, suçlu kadınları ölüm alıp götürünceye yahut Allah onlara tövbe etmeleri suretiyle bir kapı açıncaya kadar, evlerine hapsediniz”* buyrulmaktadır.

Görülebileceği üzere ‘hürriyet’in aşırı yorumu olarak değerler demokrasisi insanî olanla ilgili bir ortak tanım yapabilmeyi oldukça zorlaştırmaktadır.

*Eşcinsellik benzeri
pek çok çarpıklığa
karşı çocukların,
neslin, toplumun
korunmasını
devletten istemek
her vatandaşın
hakkıdır.*

Görüleceği gibi, eşcinsellik Kur'an ayetlerinde "çirkin bir iş ve toplumdan izole edilmesi gereken bir fiil" olarak ele alınmaktadır. Kur'an "İçinizde hiç akıllı başında bir adam yok mu?" demekle eşcinselliğin "akıldışı, pis ve lanetli" bir fiil olduğunu söylemektedir. Eşcinselliği böyle görmek ve onun toplumda yayılmasına çalışanlarla mücadele etmek dindarların (Müslüman, Hıristiyan ya da Musevi, fark etmez) üzerinde bir borçtur. Eşcinsellik, onu doğuran ve destekleyen tüm unsurlarıyla toplumdan izole edilmesi gereken bir zehir, bir felakettir.

Bundan 10 sene önce bir Bakanın eşcinselliğin 'tedavi edilmesi gereken bir hastalık olduğu' şeklindeki sözlerine karşı Türkiye Psikiyatri Derneği'nin açıklaması şöyleydi: "Eşcinsellik; biseksüellik ve heteroseksüellik gibi insanda tanımlanan üç yönelimden biridir... Eşcinsellik her şeyden önce bir hastalık değil yönelim farklılığıdır."

Öncelikle daha 30-40 yıl öncesine kadar eşcinselliği 'cinsiyet algısında oluşan bir sapma' ve bir 'hastalık' olarak gören psikiyatrik önermenin tersyüz olmasının sebebi nedir? Şüphesiz bunun önemli bir faydası olmuştur; o da eşcinselliğin, kendisinin bazı formları olduğu düşünülen cinsel sapkınlık türlerinden (yani parafili, teşhircilik, fetişizm, mazohizm, pedofili, frottorizm, sadizm, gözetlemecilik, zeofili, nekrofil, vampirizm, vs) ayrılması gerektiğinin ortaya çıkmasıdır. Bu ayrımın toplumca anlaşılması önemlidir. Ancak hâlâ büyük bir problem bizimle yaşamaya devam etmektedir.

Homoseksüelliğin hastalık veya sapkınlık değil doğuştan gelen bir yönelim veya sonradan gerçekleşen bir tercih olduğu kabulü; insanı evrimleşmiş bir hayvan olarak gören, insan bedenini, aşkın (manevi) bir tarafı da olan kutsi bir varlık olarak değil de sadece biyolojik bir makine olarak gören modern -materyalist- psikolojik yaklaşımın yaptığı bir sınıflandırmadır. Ancak bu sınıflandırmaya olan itirazlar da bir hayli fazladır.

Bir de, materyalist psikolojiden destek alan; kutsal ve ilahi olanı dışlamak üzere kurgulanmış Pozitif hukuk teorisi var. Bu teoride haram, helal, günah sevap gibi kategorilerin yer almamasıyla, hürriyet meselesi bireyin diğer bireylerle ve kamu otoritesi ile ilişkileri çerçevesine indirgenmiştir. Pozitif hukuk teorisinin kişi hürriyetini korurken temelde bireyin öz sağlığını ve toplumun manevi dayanaklarını korumak gibi bir derdi olmamış; sapkınlık ve anomalileri bir problem olarak görmemiştir. Anlaşılacağı üzere, şimdilerde eşcinsellik, ona karşı olanların hukuki bir mesele olarak değil; toplumsal ve kamusal bir içerik olarak ele alabileceği bir şekle bürünmüştür. Hükümetlere, STK'lara ve dindarlara önemli vazifeler düşmektedir.

Eşcinsellik benzeri pek çok çarpıklığa karşı çocukların, neslin, toplumun korunmasını devletten istemek her vatandaşın hakkıdır. Doğar doğmaz bir tercih yapmaktan uzak olan çocuklarına yalan söylemekten, hırstan, iftiradan, alkol ve uyuşturucu gibi bağımlılıklardan uzak durmayı öğütlemekle insanlar çocuklarının hürriyetini kısıtlamış olmuyorlar; aksine doğru

şeyi yapıyorlar. Bütün bu öğütlerin kaynağı pozitif hukuk felsefesi ya da akıl değil, bizzat İlahi vahyin kendisidir.

Dünya bugün tarihin hiç görmediği bir çeşitliliğe ev sahipliği etmektedir. Bu renklilik Allah'ın takdiri ve güzel isimlerinin bir tecellisidir. Ancak bu takdir, onun, bu çeşitliliğin hepsini tahsin ve kabul ettiği anlamına gelmez. Gönderdiği sayısız peygamber ve kutsal kitap ile vicdan ve akıl gibi insani cihazlar bunu ispat eder.

İnsanoğlu iki farklı cinsiyette yaratılmıştır; daha fazla değil. Yani homoseksüellik gibi durumlar fitri bir cinsiyet algısı değildir; yerine göre hastalık, yerine göre sapkınlık, yerine göre anomali olarak tasnif edilebilir, edilmelidir; asıl “anormal” olan, eşcinselliği “normal ve sağlıklı” olarak sınıflandırmaktır.

Aile ve toplum, aynı zamanda cinsiyetin doğru şekilde yerleşimiyle mümkün olmuştur. Cinsiyet ve cinsi yönelim konusunda kargaşaya düşmüş olanların –hürriyet perspektifiyle– toplumca tolere edilmesi ile bu ciddi sapmanın toplumca içselleştirilmesi ve meşrulaştırılması bambaşka şeylerdir. Homoseksüellik ve benzeri sapmalar, özendirilecek veya meşru görülecek bir durum değildir; elbette onları öldürmek veya zarar vermek de kabul edilebilir bir çözüm değildir.

Eşcinselliğin toplumda istenmediğini açıkça ilan etmek; meşru çerçeveli bir toplumsal izolasyon uygulamak, tedavi ve ıslah yollarını etkinleştirmek, meşrulaştırma girişimleriyle meşru şekilde mücadele etmek şarttır. Eşcinselliği özendiren medya unsurlarına karşı yaptırım uygulamak hem hükümetin hem toplumun üzerine bir görevdir.

Bediüzzaman'ın “Rejimi reddetmek ne vazifemizdir, ne de kuvvetimiz var ne de düşünüyoruz ve ne de Risale-i Nur izin veriyor. Fakat, biz kabul etmiyoruz, amel etmiyoruz, istemiyoruz. Red başka, kabul etmemek başkadır; amel etmemek daha başkadır. Hazret-i Ömer (ra) taht-ı hükmünde, kanun-u adalet-i şer'iyesini reddetmeyen ve ilişmeyen Yahudilere, Nasaraya ilişmiyordular. Demek, kabul etmemek, idarece bir cünha, bir suç teşkil etmiyor ki, o çeşit muhalifler ve münkirler, en kuvvetli padişahların idaresi ve siyaseti altında bulunmuşlar. İşte, bu nokta-i nazardan, Risale-i Nur'un şakirtlerinden en müthiş bir muhalif, rejim müessesini tel'in etse, bilfiil idareye ilişmese, onun mefkuresine kanunen ilişilmez. Hürriyet-i vicdan ve hürriyet-i fikir, onları tebrie eder”⁽¹⁾ şeklindeki yaklaşımı dikkat çekici düzeyde toplumda meydana gelen tüm değişikliklere karşı nasıl tepki vermemiz gerektiğini izah etmektedir. Rejimin (genişletirsek toplumsal düzen ve küresel yapının) dindarlar aleyhine olacak bir şekle bürünmüş olması karşısında bu realiteyi reddetmek, başını kuma gömmek değil bu yapıya amelimizle destek vermemek, alternatif üretmekten vazgeçmemek gerekmektedir. Pis olana pis demeye devam etmek; ancak pislği temizlemeye çalışırken aşırıya kaçmamak, şiddete başvurmamak; marjinal ve sapkın olanın

Eşcinselliğin toplumda istenmediğini açıkça ilan etmek; meşru çerçeveli bir toplumsal izolasyon uygulamak, tedavi ve ıslah yollarını etkinleştirmek, meşrulaştırma girişimleriyle meşru şekilde mücadele etmek şarttır.

1 Kastamonu Lahikası, s. 206, 170. Mektup.

hürriyet perdesi altında meşru kılınamayacağını ısrarla belirtmeye devam etmek müsbet hareket etmek demektir.

Bugün materyalist metinlerin etkisi altında bazı Müslüman aydınlar ve bir kısım gençler; eşcinsellik benzeri pis işleri doğru ve meşru bir tercih olarak algılamaya başlamışlardır. Dinin bu konudaki emirlerinin esasında insan hürriyetini mümkün kılan Yaratıcının bir emri olduğu ıskalanmaktadır. Bunun farkına varan dindar toplum, siyasetten de hukuktan da medyadan da hakkını talep etmeye başlayacaktır. Bilinmelidir ki sekülerizmin büyüü altındaki dindarların kendi keyfiyetlerinin farkına varmaları, dünyanın gi-dişatını değiştirecek denli önemlidir.